

KRONIJK – CHRONIQUE

Colloquia – Colloques

Tenth International Economic History Congress Leuven, 20-24 augustus 1990.

Van 20 tot 24 augustus had in Leuven het Tiende Internationaal Economisch Historisch Congres van de Economic History Association plaats onder leiding van de voorzitter van deze Association, Professor H. Van der Wee. Het Congres bracht een duizendtal wetenschappers – vooral historici en economen, maar ook onderzoekers uit aanverwante disciplines – uit de hele wereld samen. De organisatoren leverden een bijzondere inspanning om via het toekennen van beurzen ook aan onderzoekers uit armere landen de kans te geven het congres bij te wonen.

Het Tiende Internationaal Economisch Historisch Congres vloeit voort uit een traditie die ontstond toen enkele economische historici besloten om net vóór het vijfjaarlijks algemeen historisch congres dat in 1960 in Stockholm plaats had, aldaar ook een afzonderlijk congres voor hun eigen discipline te organiseren. Na het economisch-historisch congres van Stockholm volgden congressen in Aix-en-Provence (1963), München (1965), Bloomington (1968), Leningrad (1970), Copenhagen (1974), Edinburg (1978), Budapest (1982), Bern (1986). Het volgend congres (1994) zal doorgaan in Milaan onder de leiding van Professor De Maddalena, die in Leuven tot nieuwe voorzitter van de Economic History Association verkozen werd.

In het midden van de jaren zeventig werd besloten de congressen elke vier jaar te houden, en ze volgens een vaste structuur te laten verlopen. Deze regels zijn nog steeds van kracht. Een paar jaar vóór het congres plaats heeft, worden de zogenaamde A-, B- en C-thema's vastgelegd. De A-thema's (Debates and Controversies) zijn zeer ruime onderwerpen, waar een grote internationale belangstelling voor bestaat, en die vaak een zekere actualiteitswaarde hebben. A-thema's worden het grondigst uitgewerkt: een jaar of twee voor het congres wordt een

voorbereidend colloquium ingericht. Hierop wordt aan de hand van de ingeleverde bijdragen een algemeen rapport opgesteld over de stand van het onderzoek voor het betrokken thema. Dit rapport dient op het grote congres als basis voor de discussies die gedurende meerdere zittingen gehouden worden tussen de rapporteur(s), de uitgenodigde experts en het publiek. Dit algemeen rapport wordt vooraf ter beschikking gesteld van alle congressisten, wat de inbreng vanuit het publiek bevordert en de discussies bijzonder vruchtbaar maakt. Ook de B-thema's zijn nog vrij ruim. Belangstellenden kunnen eveneens de teksten van de verschillende bijdragen op voorhand bekomen, zodat de tijd op het congres zelf behouden blijft voor een bespreking door de voorzitter van de zitting en de experts, maar vooral voor een discussie met een actieve deelname van het aanwezige publiek. De C-thema's zijn veel specifieker en minder ruim omschreven, en het verloop van elke zitting wordt bepaald door de voorzitter ervan. Gewoonlijk gaat het om eerder informele workshops, waarbij de auteurs hun bijdragen voorstellen, en waar zich nadien een discussie ontspint naar aanleiding van vragen uit het publiek. Te Leuven werd geïnnoveerd door het invoeren van de zogenaamde D-thema's: 24 pas gepromoveerde doctoraatskandidaten kregen de gelegenheid hun onderzoek voor te stellen, zes onder hen werden gelauwerd door de International Economic History Association. Gezien het grote aantal thema's en zittingen, was het onvermijdelijk dat meerdere zittingen tegelijkertijd plaats hadden. Ze begonnen en eindigden op dezelfde tijdstippen, zodat deelnemers gemakkelijk van de ene zitting naar de andere konden overstappen.

Ook al veranderde de structuur van de congressen nauwelijks, in de aangesneden thema's is wel een duidelijke evolutie merkbaar. Er gaat een steeds grotere aandacht uit naar de recente geschiedenis, ten nadele van de andere tijdvakken. In Leuven waren zowat 70% van de zittingen gewijd aan de Nieuwste Tijd, tegen 20% voor alle andere tijdvakken samen en 10% voor methodologische problemen. Ook is een duidelijke trend naar meer belangstelling voor de volledige mens in een historische (of hedendaagse) situatie merkbaar, veeleer dan voor de zuivere studie van de situatie zelf.

Tijdens het congres kwamen een zeventigtal thema's in economische geschiedenis, van de Oudheid tot heden aan bod. Het is

onmogelijk om in het kader van deze bespreking een volledig overzicht te bieden van al deze thema's, of van de resultaten die in de diverse zittingen bekomen werden. Het volgend overzicht is slechts een greep uit deze brede waaier. Een vooraanstaande plaats wordt op het congres ingenomen door studies en debatten over de problematiek rond de ontwikkeling van de economie en de Industriële Revolutie, de gevolgen ervan, en de diverse facetten van een geïndustrialiseerde of zich industrialiserende maatschappij. Hierbij werd het brandend actueel probleem van de ontwikkelingssamenwerking en de ontwikkelingslanden niet genegeerd. Er werden thema's bestudeerd als de nieuwe denkbeelden over de Industriële Revolutie, de economische planning, de energieproblemen, de relatie tussen opleiding en economische groei, de opleiding en carrière van managers, de invloed van de industrialisatie op de bezitsstructuur, de levenscyclus van bedrijven, de structuur en strategie van kleine en middelgrote ondernemingen, de technische transfer als ontwikkelingsmiddel, het liberalisme en paternalisme, de rol van etnische minderheden in de economische ontwikkeling, de vrouwen in het arbeidscircuit en beschermende arbeidswetgeving voor vrouwen, de evolutie van het transport en de communicatie, het toerisme, het probleem van buitenlandse leningen, schulden en economische ontwikkeling, de landbouwhervormingen, economische groei en sociale veranderingen in ontwikkelingslanden, de politieke economie van regionale ongelijkheden in ontwikkelingseconomieën of de industrialisatie van Latijns-Amerika. Financiële en monetaire problemen werden behandeld in zittingen over de vergelijkende geschiedenis van transformaties van monetaire regimes, over de rol van banken in het interbellum, over banken als multinationals, over de openbare financiën en de structuur van de staat of over belastingen en de financiering van de moderne staat. Ook voor methodologische problemen (vooral met betrekking tot computers) en brainstorming voor de mogelijkheden van ondernemingsarchieven werd tijd ingeruimd.

Meer nog dan in de grote verscheidenheid aan behandelde onderwerpen, ligt de voornaamste verdienste van een mastodontcongres als dat van Leuven in de diversiteit van de deelnemers. Wetenschappers uit verschillende disciplines en uit alle werelddelen,

opgeleid volgens verschillende denkpatronen, konden een week lang hun opvattingen, werkmethodes, problemen en bevindingen onderling confronteren en vergelijken. De aanwezigheid van toehoorders, die vaak uit eigen ervaring kunnen meepraten over problemen die door hun collega's wetenschappelijk bestudeerd werden, bracht vaak een levendig en verrijkend cachet aan de discussies. Dat het congres zeker vruchten afwierp, blijkt uit het feit dat naar aanleiding van sommige zittingen het vaste voornemen gemaakt werd de aldaar besproken zaken verder uit te werken, onder de vorm van een bredere publikatie, of zelfs over te gaan tot de vorming van zelfstandige werkgroepen of de organisatie van meer gespecialiseerde congressen.

E. Aerts en H. Van der Wee namen de verantwoordelijkheid op zich voor het uitgeven van de verslagen over de A-thema's, de bijdragen voor de B-thema's en de samenvattingen van de voorgestelde doctoraatsthesisen (D-thema's). Deze werken bieden een wereldwijd overzicht van de stand van zaken van het onderzoek over een welbepaald onderwerp, en hebben als dusdanig een blijvende waarde. Belangstellenden kunnen ze nog steeds verkrijgen bij Boekhandel Peeters, Bondgenotenlaan 153, 3000 Leuven. De bijdragen tot sommige C-thema's werden reeds gepubliceerd, voor andere bestaan plannen hiertoe. Zij die op het congres van Milaan in 1994 willen deelnemen (en er eventueel hun eigen onderzoek willen voorstellen), nemen best contact op met professor A. De Maddalena, Istituto di Storia Economica, Università Commerciale Luigi Bocconi, Via R. Sarfatti 25, 20136 Milano (Italië).

B. Henau
K.U. Leuven